

**УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ -
АРХИТЕКТОНСКИ ФАКУЛТЕТ**
Булевар краља Александра 73/II
Београд

НАСТАВНОМ И НАУЧНО-УМЕТНИЧКОМ ВЕЋУ
УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ - АРХИТЕКТОНСКОГ ФАКУЛТЕТА

Предмет: Реферат о урађеној докторској дисертацији кандидата Борјана Бранкова

Одлуком Наставног и научно-уметничког већа Факултета бр 01-643/2-8.7, донетој на седници одржаној 22.априла 2024. године, именовани су чланови Комисије за преглед, оцену и одбрану докторске дисертације кандидата Борјана Бранкова, под насловом:

**РАЗВОЈ САВРЕМЕНИХ МОДЕЛА ПРИВРЕМЕНОСТИ У КОНЦИПИРАЊУ
ЗАЈЕДНИЧКИХ ПРОСТОРА ВИШЕПОРОДИЧНОГ СТАМБЕНОГ СКЛОПА**

Након прегледа достављене докторске дисертације, Комисија у саставу арх. Владимир Лојаница, редовни професор, Универзитет у Београду - Архитектонски факултет, др Верица Крстић, доцент, Универзитет у Београду - Архитектонски факултет и др Божидар Манић, виши научни сарадник, Институт за архитектуру и урбанизам Србије, подноси следећи:

ИЗВЕШТАЈ

1. УВОД

1.1. Хронологија одобравања и израде дисертације

Кандидат Борјан Бранков је школске 2015/2016. године уписао студијски програм Докторских студија Архитектура и урбанизам и у дефинисаним роковима положио све испите предвиђене предметним студијским програмом.

На основу члана 106. Статута Универзитета у Београду - Архитектонског факултета („Сл. билтен АФ“, бр. 119/18), а у вези с чланом 28. Правилника о докторским студијама на Универзитету у Београду („Гласник Универзитета у Београду“, бр. 191/16) и чланом 28. и 29. Правилника о докторским студијама Факултета („Сл. билтен АФ“, бр. 102/14) и Одлуке Већа докторских студија факултета од 29. јануара 2019. године, Наставно и научно-уметничко веће Факултета је, на седници одржаној дана 04. фебруара 2019. године, донело је одлуку број 01-216/2-7.5 којом је образована Комисија за оцену научне заснованости теме докторске дисертације кандидата Борјана Бранкова, мастер инжењера архитектуре, под насловом „Развој савремених модела привремености у конципирању заједничких простора вишепородичног стамбеног склопа“ у саставу:

- арх. Владимир Лојаница, председник комисије,
редовни професор, Универзитет у Београду - Архитектонски факултет
- др Верица Крстић, члан Комисије.
доцент, Универзитет у Београду - Архитектонски факултет
- др Божидар Манић, члан Комисије.
научни сарадник, Институт за архитектуру и урбанизам Србије

На основу члана 108. Статута („Сл. билтен АФ“, бр. 119/18) и члана 32. и члана 33. Правилника о докторским студијама на Универзитету у Београду („Гласник Универзитета у Београду“, бр. 191/16-пречишћен текст), и сагласности Већа научних области грађевинско-урбанистичких наука Универзитета у Београду од 07. маја 2019. године, Наставно и научно-уметничко веће је, на седници одржаној дана 20. маја 2019. године, донело одлуку бр. 01-948/2-5.2 да се одобрава рад на теми докторске дисертације кандидата Борјана Бранкова, мастер инжењера архитектуре, под насловом „Развој савремених модела привремености у конципирању заједничких простора вишепородичног стамбеног склопа“ и да се за ментора одређује др Ана Никезић, ванредни професор Универзитета у Београду – Архитектонског факултета.

Априла 2024. године, завршену докторску дисертацију кандидат је, уз сагласност ментора, потврђену оригиналност проверену према процедури Правилника о поступку провере оригиналности докторских дисертација које се бране на Универзитету у Београду, и објављен рад у часопису категорије М13 повезан са садржајем докторске дисертације, предао Већу докторских студија. На основу члана 109. и члана 110. Статута Универзитета у Београду - Архитектонског факултета у Београду („Сл. билтен АФ“, бр. 134/23-пречишћен текст) а у вези са чланом 34. Правилника о докторским студијама на Универзитету у Београду („Сл. гласник УБ“, бр. 122/20 и 136/23) и Одлуком Већа докторских студија Факултета од 15. априла 2024. године, Наставно и научно - уметничко веће Факултета је, на седници одржаној дана 22. априла 2024. године, донело одлуку број 01-643/2.8.7 да се образује Комисија за оцену и одбрану докторске дисертације „Развој савремених модела привремености у конципирању заједничких простора вишепородичног стамбеног склопа“ кандидата Борјана Бранкова, мастер инжењера архитектуре, у саставу:

- арх. Владимир Лојаница, председник комисије, редовни професор, Универзитет у Београду - Архитектонски факултет
- др Верица Крстић, члан Комисије, доцент, Универзитет у Београду - Архитектонски факултет
- др Божидар Манић, члан Комисије, виши научни сарадник, Институт за архитектуру и урбанизам Србије

1.2. Научна област дисертације

Докторска дисертација припада образовно-научном пољу Техничко-технолошких наука, научној области Архитектура и урбанизам, за коју је матичан Универзитет у Београду - Архитектонски факултет. Ментор предметне дисертације је проф. др Ана Никезић, редовни професор, Универзитета у Београду – Архитектонског факултета. Списак радова који квалификују проф. др Ану Никезић за ментора докторске дисертације:

- Milovanović, A., **Nikezić, A.**, & Ristić Trajković, J. (2023). Introducing Matrix for the Reprogramming of Mass Housing Neighbourhoods (MHN) Based on EU Design Taxonomy: The Observatory Case of Serbia. *Buildings*, 13(3). <https://doi.org/10.3390/buildings13030723>
- Dragutinovic, A., Milovanovic, A., Stojanovski, M., Damjanovska, T., Đorđević, A., **Nikezić, A.**, Pottgiesser, U., Ivanovska Deskova, A., & Ivanovski, J. (2023). Approaching Extracurricular Activities for Teaching and Learning on Sustainable Rehabilitation of Mass Housing: Reporting from the Arena of Architectural Higher Education. *Sustainability*, 15(3). <https://doi.org/10.3390/su15032476>
- **Nikezić, A.** (2022). Enhancing Biocultural Diversity of Wild Urban Woodland through Research-Based Architectural Design: Case Study—War Island in Belgrade, Serbia. *Sustainability*, 14(18), 11445. <https://doi.org/10.3390/su141811445>

- Milovanovic, A., Dragutinovic, A., **Nikezic, A.**, Pottgiesser, U., Stojanovski, M., Deskova Ivanovska, A, Ivanovski, J., Damjanovska, T. (2022). Rehabilitation of Mass Housing as a Contribution to Social Equality: Insights from the East-West European Academic Dialogue, *Sustainability*, 14, 8106. <https://doi.org/10.3390/su14138106>
- Djordevic, A., Milovanovic, A., Milojevic, M.P., Zoric, A., Pešic, M., Ristic Trajkovic, J., **Nikezic, A.**, Djokic, V. (2022). Developing Methodological Framework for Addressing Sustainability and Heritage in Architectural Higher Education—Insights from HERSUS Project. *Sustainability*, 14, 4597. <https://doi.org/10.3390/su14084597>

1.3. Биографски подаци о кандидату

Борјан (Драган) Бранков, мастер инжењер архитектуре, рођен је у Панчеву, где је и завршио основну и средњу школу. Кандидат је школске 2010. године уписао Основне академске студије на Архитектонском факултету Универзитета у Београду. Назив инжењера архитектуре стекао је 2013. године са просечном оценом током студирања 9,47. Исте године уписао је мастер академске студије на истом факултету. Назив мастер инжењера архитектуре стекао је 2015. године са просечном оценом током студирања 9,79 и оценом 10 на дипломском раду код ментора професора Александру Вује.

Докторске академске студије уписао је 2015. године на Архитектонском факултету Универзитета у Београду и у року положио све испите предвиђене наставним програмом. Кандидат је под руководством ментора проф. др Ане Никезић пријавио тему докторске дисертације под називом „Развој савремених модела привремености у концепирању заједничких простора вишепородичног стамбеног склопа“ у току 2019. године.

У периоду од 2014. године учествује на архитектонско-урбанистичким конкурсима, самостално и као члан ауторских тимова, као и на стручним изложбама. Добитник је Сакура стипендије Јапанске Амбасаде у Београду за истраживачки рад са темом архитектуре у Јапану 2015. године.

Од 2016. је као истраживач стипендиста, од 2019. као истраживач сарадник, а од 2023, као виши стручни сарадник запослен у Институту за архитектуру и урбанизам Србија (ИАУС).

Кандидат је био члан Организационог одбора X научностручне конференције „Културно наслеђе – ризици и перспективе“ и XI научностручне конференције „Градитељско наслеђе и урбанизам“ у организацији Завода за заштиту споменика културе града Београда и Института за архитектуру и урбанизам Србије (2019, 2021) и члан организационог одбора 9, 10. и 11. „Међународне конференције о обновљивим изворима електричне енергије (МКОИЕЕ)“ у организацији Друштва за обновљиве изворе електричне енергије и Института за архитектуру и урбанизам Србије (2021, 2022. и 2023. године).

Кандидат се перманентно усавршавао у раду кроз научне семинаре/докторске школе: „RE-MHN PhD talks“, 2022. године, на Архитектонском факултету Универзитета у Београду (део међународног пројекта „Rehabilitation of Mass Housing as Contribution to Social Equality - RE-MHN“, DAAD програм – University Dialogue with Western Balkans); међународна докторска школа „Heritage at home: Interdisciplinary Perspectives on the Heritage of Residential districts in Post-Socialist/Soviet Cities“, 2022. (у оквиру међународног пројекта „Cities building culture“) – Карлсруе Институт за технологију (Немачка), Технички факултет Универзитета у Ахену (Немачка) и Институт за историју и културу Источне Европе из Лајпцига (Немачка).

Од 2016. до године је био ангажован на научном пројекту ТР 36035 „Просторни, еколошки, енергетски и друштвени аспекти развоја насеља и климатске промене – међусобни утицаји“ финансираног од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије. Поред тога је у оквиру тима ИАУС-а учествовао

на 4 међународна пројекта (2018-2021. међународни INTERREG пројекат: ConnectGREEN, руководилац др Марина Ненковић-Ризнић; 2018-2019. међународни INTERREG пројекат: Clever, руководилац др Божидар Манић; 2016-2019. међународни пројекат INTERREG пројекат: Attractive Danube, руководилац др Никола Крунић, 2021-2023. међународни пројекат *GREEN, LIVABLE, AND RESILIENT CITIES, SERBIA (1275674)* финансиран од стране Светске банке, руководилац из ИАУС-а др Марина Ненковић-Ризнић.).

У оквиру научних резултата кандидата се издвајају:

Монографска студија/поглавље у књизи М11 или рад у тематском зборнику водећег међународног значаја – М13

- **Brankov, B.**, Crnčević, T., Manić, B., & Niković, A. (2021). Urban and Building Rules and Climate Change Planning: Case Study of Zlatibor Nature Park. In Handbook of Climate Change Management (pp. 3411–3430). Springer Nature Switzerland.
https://doi.org/10.1007/978-3-030-57281-5_296

Рад у међународном часопису – М23

- Nenković-Riznić, M., **Brankov, B.**, Petrović, S., & Pucar, M. (2018). Safe healthcare facilities—Their place and role in resilient cities. *Thermal Science*, 22(4), 1001–1010.
<https://doi.org/10.2298/TSCI170531125N>

Рад у националном часопису међународног значаја – М24

- Čolić, N., Manić, B., Niković, A., & **Brankov, B.** (2020). Grasping the framework for the urban governance of smart cities in Serbia. The case of INTERREG SMF project CLEVER. *Spatium*, 43, 26–34. <https://doi.org/10.2298/SPAT2043026C> - **M24-3,0**
- **Brankov, B.** (2019). Заједнички простори у развоју вишепородичног стамбеног склопа. *Архитектура и урбанизам*, 49, 32–39. <https://doi.org/10.5937/a-u0-22134>

Саопштење међународног скупа штампано у целини – М33

- Pucar, M., Nenković-Riznić, M., **Brankov, B.**, & Stanojević, A. (2022). Renewable electric energy sources in the function of Sustainable Urban Mobility. In Aleksandar Savić (Ed.), *Proceedings of 10th International Conference on Renewable Electrical Power Sources (ICREPS)* (pp. 59–68). Savez mašinskih i elektrotehničkih inženjera i tehničara Srbije (SMEITS), Društvo za obnovljive izvore električne energije.
- Nenković-Riznić, M., Simonović Alfirević, S., Pucar, M., & **Brankov, B.** (2022). Citizens' participation during COVID-19 pandemic: Lessons for the future. In M. Tanić (Ed.), *Proceedings of International Conference on Urban Planning—ICUP 2022* (pp. 69–75). Niš: Faculty of Civil Engineering and Architecture, University of Niš.
- **Brankov, B.**, Nenković-Riznić, M., & Pucar, M. (2020). Residential space as changeable and resilient polygon for future living. In Petar Mitković (Ed.), *Proceedings of 3rd International conference on Urban Planning—ICUP 2020* (pp. 73–79). Faculty of Civil Engineering and Architecture, University of Niš.
- **Brankov, B.**, Stanojević, A., Nenković-Riznić, M., & Pucar, M. (2020). The possibilities for implementation of photovoltaic solar panels in multi-family housing areas. In Zoran Stević (Ed.), *Proceedings of 8th International Conference on Renewable Electrical Power Sources (ICREPS)* (pp. 167–175). Savez mašinskih i elektrotehničkih inženjera i tehničara Srbije (SMEITS), Društvo za obnovljive izvore električne energije.
- **Brankov, B.** (2020). How easy we lost community with the loss of common area?. BETA Competition Timisoara Architecture Biennial (BETA). BETA competition Timisoara Architecture Biennial (BETA), Timișoara.
- **Brankov, B.** (2019). Common Areas in Multi-family Housing in Serbia: Case Study of Cerak Vinogradi, Belgrade. In Melinda Benkő (Ed.), *Proceedings of Facing post socialist urban heritage—Doconf2019* (pp. 42–45). Department of Urban Planning and Design, Faculty of Architecture Budapest University of Technology and Economics (BME).

- **Brankov, B.**, Nenковић-Riznić, M., & Pucar, M. (2019). Safety standards of educational institutions – Case study of the High school in Belgrade. In V. Ristić, M. Maksin, S. Đolić, & G. Dražić (Eds.), *Proceedings of IRASA - international scientific conference; Science, education, technology and innovation—SETI I* (pp. 377–384). IRASA - International Research Academy of Science and Art.
- **Brankov, B.**, Nenковић-Riznić, M., Pucar, M., & Petrović, S. (2018). Hospital safety in spatial and urban planning and design– seismic zone in the Kolubara region in Serbia. In G. Margani, G. Rodono, & V. Sapienza (Eds.), *Proceedings of Seismic and Energy Renovation for Sustainable Cities: SER4SC*, Monfalcone (Gorizia) □: EdicomEdizioni.
- Pucar, M., Nenковић-Riznić, M., **Brankov, B.**, Petrović, S., & Stojković, M. (2018). Cities adaptation to the climate change by using green building principles. In Petar Mitković (Ed.), *Proceedings of 2nd International conference on Urban Planning—ICUP 2018* (pp. 121–130). Faculty of Civil Engineering and Architecture, University of Niš.
- Pucar, M., & **Brankov, B.** (2017). Possibility of using the solar energy by installing the PV panels on flat roofs of public buildings. Case study: Market in Blok 44 in New Belgrade—Model-based approach. In Zoran Stević (Ed.), *Proceedings of 5th International Conference on Renewable Electrical Power Sources (ICREPS)* (pp. 163–168). Savez mašinskih i elektrotehničkih inženjera i tehničara Srbije (SMEITS) - Društvo za obnovljive izvore električne energije.
- Nenковић-Riznić, M., Pucar, M., Petrović, S., & **Brankov, B.** (2016). Improving the Resilience of Cities—Risk Assessment in Educational Institutions. In B. Antunović (Ed.), *Book of Proceedings of Contemporary theory and practice in construction* (pp. 263–270). Univerzitet u Banjoj Luci Arhitektonsko-građevinsko-geodetski fakultet
- Pucar, M., Nenковић-Riznić, M., Petrović, S., & **Brankov, B.** (2016). The role of architects and urban planners in the formation of the concept and functioning of smart city. In Petar Mitković (Ed.), *Proceedings of International conference on urban planning—ICUP 2016* (pp. 259–267). Faculty of Civil engineering and Architecture, University of Nis.

Поглавље у књизи М42 или рад у тематском зборнику националног значаја – М45

- **Brankov, B.** (2021). Zgrada Gradske uprave grada Pančeva. U *Na medi umetnosti i inženjerstva—Studije o posleratnoj arhitekturi u Beogradu i Srbiji* (str. 208–223). Arhitektonski fakultet Univerziteta u Beogradu.
- Рад у врхунском часопису националног значаја – М51
- **Brankov, B.** (2018). Анализа ставова интересних група о привременом смештају након катастрофа на простору Србије. *Архитектура и урбанизам*, 46, стр. 7–15. <https://doi.org/10.5937/a-u0-15527>

Саопштење са скупа националног значаја штампано у целини – М63

- **Brankov, B.**, & Манић, Б. (2021). Заједнички простори као угрожен сегмент архитектонског стамбеног наслеђа из друге половине 20 века. *Зборник радова: XI Научностручна конференција Градитељско наслеђе и урбанизам*, стр. 94–105. – М63
- **Brankov, B.**, & Станојевић, А. (2020). Диференцирање употребљивости отворених заједничких простора у вишепородичном становању. *Зборник Међународног научно-стручног скупа 16. Летња школа урбанизма*, стр. 143–152.
- **Brankov, B.**, & Чолић, Н. (2019). Спровођење савремених инструмената планирања урбаног развоја у регенерацији јавног простора. *Зборник Међународног научно-стручног скупа 15. Летња школа урбанизма*, стр. 173–180.
- **Brankov, B.**, Nenковић-Riznić, M., & Pucar, M. (2019). Uloga urbanih sistema kao dela infrastrukture u smanjenju posledica klimatskih promena u gradovima. *Zbornik radova*

Sedmi nacionalni naučno-stručni skup sa međunarodnim učešćem Instalacije & arhitektura 2019, стр. 9–17.

Ново техничко решење (метода) примењено на националном нивоу – М82

- Милић, Ђ., Тркуља, С., Радосављевић, З., Чолић, Р., Максин, М., Зековић, С., Ненковић-Ризнић, М., Манић, Б., Целебџић, О., Ђукић, А., Јокановић, И., Петрић, Ј., Никовић, А., Даниловић Христић, Н., Бајић, Т., Чолић, Н., **Бранков, Б.** (2020). Нови методолошки приступ интегрисаном управљању одрживим урбаним развојем у Републици Србији (на примеру Стратегије одрживог урбаног развоја Републике Србије до 2030. године)

Рад и напредовање у струци

Кандидат је запослен у Институту за архитектуру и урбанизам Србије и у оквиру свог професионалног ангажмана ради у области пројектовања и урбанизма. Професионалну лиценцу за архитекту-урбанисту, ознака лиценце УП 02 (бр. 221А07422) кандидат је стекао 2022. године. Учествовао је на укупно пет просторних планова, једном плану генералне регулације, седам планова детаљне регулације, шест урбанистичких пројеката, шест пројеката препарцелације, једном архитектонском пројекту (више пројеката за стамбене објекте), једном стратешком документу, две студије, и шест архитектонско-урбанистичких конкурса (два пута одговорни урбаниста, једанаест пута као члан радног тима и четрнаест пута као сарадник). На основу урађених стручних резултата био је представљен с наведеним резултатима на четири међународне изложбе и то са девет резултата, при чему је освојио четири награде (Велика награда, две прве награде и једна трећа награда на међународним салонима урбанизма). Члан је струковних удружења – Друштва архитеката Београда (ДАБ) и Инжењерске коморе Србије (ИКС).

Кандидат је остварио следеће стручне резултате, где се издвајају:

- Просторни план подручја посебне намене Националног парка „Ђердап“ („Сл. гласник РС“, бр. 117/2022), члан радног тима.
- Просторни план подручја посебне намене инфраструктурног коридора ДП ИБ реда,
- Просторни план подручја посебне намене парка природе „Златибор“ („Сл. гласник РС“, бр. 02/2020), члан радног тима.
- План детаљне регулације „Корито реке Милешевке са делом заштићене околине манастира Милешева“ („Сл. гласник Општине Пријепоље, бр. 15/2021“), сарадник.
- План детаљне регулације туристичког комплекса „Сребрнац“ на Копаонику („Сл. лист Општине Брус, бр. 06/2018“) члан радног тима.
- План детаљне регулације гробља у Бору („Сл. лист Општине Бор, бр. 28/2017“), сарадник.
- Урбанистички пројекат за утврђивање јавног интереса за експропријацију и формирање парцеле државног пута, реконструкција укрштаја државног пута ИБ реда број 23 и државног пута ПА реда број 200 (чвор 2328), као и реконструкција деонице државног пута ПА реда број 200 Пријепоље-манастир Милешева-Алиновићи у насељу, од почетног чвора бр. 2328 до Трга ослобођења (Потврда Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, број 350-01-02418/2022-11 од 12.06.2023.), одговорни урбаниста.
- Урбанистички пројекат за утврђивање јавног интереса и изградњу деонице дистрибутивног гасовода од ГМРС „Ваљево 1“ на разводном гасоводу РГ-13 Београд - Ваљево - Лозница до границе ПГР „Привредна зона“, на територији града Ваљево (Потврда Града Ваљево, број 35-116/2022-07 од 15.11.2022), одговорни урбаниста.
- Урбанистички пројекат за нови коридор далековода број 150 (ДВ 110 KV, Бор 1- Мајданпек 1) и број 177 (ДВ 110 KV, Бор 2- Мајданпек 2) у зони Церова (Потврда

Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, број 350-01-01885/2022-11 од 21.11.2022.), члан синтезног тима.

- Урбанистички пројекат изградње, реконструкције, доградње и адаптације објеката у комплексу Опште болнице Здравственог центра Ужице (Потврда Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, број 350-01-00087/2022-11 од 24.05.2022.), члан радног тима.
- Урбанистички пројекат за реконструкцију насипа река Колубаре и Тамнаве и моста на путу Београд – Обреновац, у градској општини Обреновац и општини УБ (Потврда Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, број 350-01-00582/2021-11 од 27.10.2021.), члан радног тима.
- Стамбени објекти у насељу „Сунчана долина“ у Општини Звечан, Пројекат архитектуре - ПГД (пројекат за грађевинску дозволу) - пројекти за објекте типа Т01-Т12 (укупно 135 објеката), 2017, сарадник.
- Студија могућности постављања соларних фотонапонских панела на равном крову
- Стратегија одрживог урбаног развоја Републике Србије до 2030. године (усвојена на седници Владе Републике Србије, бр. одлуке 350-2678/2019-1 од 13.06.2019.), члан експертског тима
- Проширење Електротехничког факултета и кампус техничких факултета у Београду – Конкурс за урбанистичко и архитектонско решење, 2022, члан ауторског тима;
- Конкурс за пројекат представљања Републике Србије на 16. Међународној изложби архитектуре у Венецији (*La Biennale di Venezia*) 2018. године, члан ауторског тима;
- Архитектонско-урбанистички конкурс за избор идејног решења за изградњу комплекса дипломатско-конзуларног представништва Републике Србије у Канбери, 2018, члан ауторског тима;

Кандидат је освојио следеће награде:

- Велика награда на 28. међународном салону урбанизма, Ниш 2019. године (М104) категорија: Регионални просторни планови и просторни планови подручја посебне намене, члан експертског тима.
- I награда на 31. међународном салону урбанизма, Чачак 2022. године (М104) категорија: Урбанистички пројекти и реализације, члан радног тима.
- I награда на 31. међународном салону урбанизма, Чачак 2022. године (М104) категорија: Регионални просторни планови и просторни планови подручја посебне намене, члан радног тима.
- III награда на 31. међународном салону урбанизма, Чачак 2022. године (М104) категорија: Планови детаљне регулације, члан радног тима.
- II награда на 32. међународном салону урбанизма, Ниш 2023. године (М104) категорија: Урбанистички пројекти и реализације, члан радног тима.

Кандидат је учествовао на изложбама као што су Салон архитектуре у Београду и Међународни салон урбанизма.

2. ОПИС ДИСЕРТАЦИЈЕ

2.1. Садржај дисертације

Докторска дисертација Борјана Бранкова под насловом „Развој савремених модела привремености у конципирању заједничких простора вишепородичног стамбеног склопа“ написана је на укупно 240 странице (с две странице формата А3 оквиру текста и једне странице формата А3 у прилогу текста). Основни текст дисертације је подељен у 6 глава

на 182 странице иза којих следе попис литературе и других извора на 19 страна, прилози на 31 страни и списак и порекло табела и слика на 3 стране. Дисертација садржи 8 табела, од којих су 7 ауторских табела кандидата, 55 слика (од којих је 30 ауторских кандидата). У дисертацији је коришћено 285 референци (библиографских јединца) и 13 архивских извора. Најзначајније библиографске јединице се односе на књиге из области стамбене вишепородичне архитектуре на Европском и светском нивоу, чланке у часописима с фокусом на стамбену архитектуру и архитектуру Новог Београда, као и чланцима у међународним часописима с фокусом на промене целог стамбеног простора и заједничких простора. Архивска грађа је преузета из Историјског архива Београда. Листу референци чини 5 референци које се односе на један закон, 2 одлуке, један правилник и једна стратегија, 12 референци периодике, затим 81 књига, 45 поглавља у књигама, 14 докторских дисертација, 77 чланака у часописима, 18 радова с конференција, 32 извора с интернета и један филм. Пре основног текста докторске дисертације се налази насловна страница на српском и енглеском језику, састав комисије, изјава захвалности, позив на научни пројекат у оквиру којег је рађена докторска дисертација, резиме на српском и енглеском језику и детаљан садржај докторске дисертације на 10 страна. У завршном делу дисертације налазе се прилози које чине Прилог: Хронолошки приказ значајних концепата, аутора, покрета, пројеката који обрађују тему привремености у току 20. века (Слика 55), Прилог: Примери употребе и развоја привремености из светске праксе крајем 19. и током 20. века (Табела 7), Прилог: Приказ значајних вишепородичних стамбених склопова крајем 19. и током 20. века с фокусом заједничке просторе (Табела 8) и списак табела, слика, биографија аутора и пратеће изјаве.

Садржај дисертације обухвата следеће делове:

САДРЖАЈ	
1. УВОД.....	1
1.1. Проблем и предмет истраживања	3
1.2. Циљеви и задаци истраживања	11
1.3. Полазне хипотезе истраживања	12
1.4. Образложење усвојене методологије	13
1.5. Основне дефиниције и термилошка разјашњења	14
1.6. Научна оправданост и очекивани резултати истраживања	16
1.7. Преглед структуре докторске дисертације	18
2. ПРИВРЕМЕНОСТ У АРХИТЕКТУРИ СТАНОВАЊА	19
2.1. Концепти, покрети и пројекти стамбене архитектуре у Европи и свету током 20. века	19
2.1.1. Препознавање употребе привремености кроз историјски развој стамбене архитектуре 20. века	21
2.1.2. Елементи стамбеног простора и утицај/значај привремености	33
2.2. Феномен привремености	40
2.2.1. Појмови и различита значења која дефинишу привременост	40
2.2.2. Однос ка временској одредници у стамбеној архитектури	44
2.3. Дефинисање принципа привремености у оквиру стамбене архитектуре	49
2.3.1. Поливалентност	50
2.3.2. Флексибилност	54
2.3.3. Ширење и раст	58
2.3.4. Сажимање	61
2.3.5. Мобилност	63
2.3.6. Издвојене карактеристике и индикатори принципа привремености	64
2.3.7. Анализа примера концепата и пројеката од краја 19. до краја 20. века	66
2.4. Општи модели привремености	67
3. ВИШЕПОРОДИЧНО СТАНОВАЊЕ И ЗАЈЕДНИЧКИ ПРОСТОРИ	
ВИШЕПОРОДИЧНОГ СТАМБЕНОГ СКЛОПА	70

3.1.Развој вишепородичног становања у градовима у 20. веку	71
3.1.1.Потреба за стамбеним просторима вишепородичних стамбених склопова	71
3.1.2.Типологије вишепородичних стамбених склопова	76
3.1.3.Заједница, промена приватности и удруживање у стамбеном простору	80
3.2.Заједнички простор у вишепородичном стамбеном склопу	87
3.2.1.Улога и подела заједничких простора	88
3.2.2.Заједнички простори као приступни комуникациони простори и издвојени простори	92
3.3.Вишепородично становање у Источној Европи	101
3.3.1.Вишепородично становање и стамбена насеља у земљама источне Европе и Југославије	101
3.3.2.Вишепородично становање у Југославији	112
4. ЗАЈЕДНИЧКИ ПРОСТОРИ У АРХИТЕКТУРИ ВИШЕПОРОДИЧНИХ СТАМБЕНИХ СКЛОПОВА: СТУДИЈА СЛУЧАЈА УРБАНИСТИЧКО-АРХИТЕКТОНСКИХ ПРОЈЕКТА СТАМБЕНИХ БЛОКОВА ЦЕНТРАЛНЕ ЗОНЕ НОВОГ БЕОГРАДА	118
4.1.Развој Новог Београда	118
4.2.Методолошки оквир за анализу студије случаја	120
4.2.1.Дефинисање просторних нивоа за анализу студија случаја	120
4.2.2.Дефинисање критеријума за одабир студија случаја	122
4.3.Анализа одабраних стамбених блокова Централне зоне Новог Београда из периода од 1960. до 1980. године - студија случаја	123
4.3.1.Студија случаја Блока 21	124
4.3.2.Студија случаја Блока 22	132
4.3.3.Студија случаја Блока 23	137
4.3.4.Студија случаја Блока 28	145
4.3.5.Студија случаја Блока 29	150
4.3.6.Студија случаја Блока 30	155
5. ДЕФИНИСАЊЕ САВРЕМЕНИХ МОДЕЛА ПРИВРЕМЕНОСТИ У ВИШЕПОРОДИЧНОМ СТАМБЕНОМ СКЛОПУ	159
5.1.Компаративна анализа студије случаја	159
5.1.1.Анализа урбаног склопа предметних стамбених блокова	159
5.1.2.Анализа заједничких простора у стамбеним склоповима студија случаја	162
5.1.3.Анализа принципа привремености у заједничким просторима предметних склопова	167
5.2.Модел привремености у оквиру заједничких простора вишепородичног стамбеног склопа	175
6. ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА	177
6.1.Преглед кључних сазнања из претходних поглавља	177
6.2.Општи закључци и верификација хипотеза	179
6.3.Могућности и правци будућих истраживања	181
ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА	182
ПРИЛОЗИ	201
Списак прилога	233
Биографија аутора	236
Изјава о ауторству	237
Изјава о истоветности штампане и електронске верзије докторског рада	238
Изјава о коришћењу	239

2.2. Кратак приказ појединачних поглавља

Генерална структура докторске дисертације се састоји од шест поглавља и то Увода, Средишњег дела и Закључних разматрања. Структура рада је конципирана у складу са

научним методама и фазама истраживања кроз шест основних поглавља поред прилога и библиографских података.

Увод, односно Прво поглавље, садржи образложење проблема и предмета истраживања, циљеве и задатке истраживања, полазне хипотезе, приказ коришћене методологије, дефиниција основних појмова везано за истраживање, научну оправданости и очекиване резултате истраживања, као и структуру докторске дисертације.

Средишњи део рада садржи четири дела, односно поглавља два до пет.

Друго поглавље докторске дисертације садржи преглед различитих теоријских праваца, аутора, концепата и пројеката с фокусом на привременост стамбеног простора. У оквиру овог поглавља се дефинише феномен привремености у архитектонском пројектовању с фокусом на стамбену архитектуру 20. века. Кандидат у овом поглављу кроз историјски преглед 20. века препознаје употребу привремености у стамбеном простору и потом издваја и дефинише различите појмове везане за промене у стамбеном простору. Након тога су издвојени карактеристични принципи привремености (поливалентност, флексибилност, ширење и раст, сажимање и мобилност) и кроз анализу карактеристичних примера стамбене архитектуре 20. века дефинисани општи модели привремености.

Треће поглавље се фокусира на обраду вишепородичног становања. Поглавље се састоји од сагледавања развоја вишепородичног становања у градовима од краја 19. века и у току 29. века, затим развоја заједничких простора и питања приватности. Након тога се поглавље фокусира на становање у оквиру Источне Европе и Југославије у другој половини 20. века. Кроз историјски развој вишепородичног становања у 20. веку и анализу заједничких простора кроз карактеристичне примере вишепородичних стамбених склопова се у поглављу приказује подела заједничких простора у оквиру просторних нивоа као и класификација према намени и карактеру. Преглед значајних пројеката вишепородичних објеката истиче примере који су истовремено значајни за развој привремености и заједничких простора у стамбеном простору. Резултати у оквиру поглавља два и три су део истраживања спроведеног у поглављима четири и пет.

Четврто поглавље обухвата студију случаја стамбених блокова. Поглавље обрађује шест стамбених блокова централне зоне Новог Београд и то Блок 21, Блок 22, Блок 23, Блок 28, Блок 29 и Блок 30. У оквиру одабраних стамбених блокова кандидат је обрадио девет карактеристичних стамбених склопова. У оквиру студија случаја се анализирају урбанистичких решења и просторни обухват блокова, као и решења архитектонског склопа одабраних блокова, при чему се кроз заједничке просторе у одабраним студијама случаја издвајају заједнички простори на различитим нивоима.

Пето поглавље обрађује се резултате компаративне анализе студије случаја из претходног поглавља. При томе су вредности и карактеристике заједничких простора вишепородичних стамбених блокова на Новом Београду сагледане и заједнички обухваћене. Препознати заједнички простори у оквиру студија случаја су укрштени с карактеристичним индикаторима модела привремености дефинисаних у поглављу два. Кандидат у овом поглављу проверава опште моделе привремености, спроводи њихову реevaluацију и модификацију у односу на заједничке просторе студија случаја и утврђује моделе привремености прилагођене одабраним студијама случаја.

Шесто поглавље обухвата закључна разматрања која дефинишу смернице за будуће пројектовање заједничких простора у вишепородичном стамбеном склопу. Смернице указују и на практичну примену модификованих модела привремености као алата за реконструкцију постојећих стамбених склопова и имплементацију у новим планираним пројектима вишепородичног становања. Завршни део закључног поглавља указује на могуће будуће правце истраживања.

3. ОЦЕНА ДИСЕРТАЦИЈЕ

3.1. Савременост и оригиналност

Докторска дисертација „Развој савремених модела привремености у конципирању заједничких простора вишепородичног стамбеног склопа“ кандидата Борјана Бранкова представља значајан научни допринос у научној области Архитектуре и урбанизма. У фокусу истраживања је сагледавање промене у стамбеном простору кроз различите аспекте како у пројектној фази тако и у изведеним примерима објеката.

Савременост предметне докторске дисертације се огледа у приступу који се фокусира како на глобалну тако и на локалну димензију вишепородичних стамбених објеката и њихових припадајућих заједничких простора. Кроз дефинисане принципе, индикаторе и опште и посебне моделе привремености омогућава се сагледавање улоге, значаја, позиције, као и обнове и активације заједничких простора архитектонског наслеђа 20 века. Како је тема заштите и обнове наслеђа из друге половине 20. века у Србији нова и актуелна предметно истраживање нуди алате за анализу постојећих квалитета пројектованог и изведеног заједничког простора у оквиру стамбених блокова и вишепородичних стамбених склопова, а такође пружа могућности за даљу активацију, ширење и модификацију истих при чему се тиме омогућава већу дозу привремености и могућих промена у тим просторима (простора и догађаја у конкретном циљаном заједничком стамбеном простору). Такође се савременост дисертације огледа у формирању методолошког алата за дефинисање и класификацију специфичних архитектонских феномена привремености, што доприноси реevaluацији теорија и знања из 20. века као и повезивање праксе архитектонског пројектовања из 20. века са савременом архитектонском праксом. Докторска дисертација представља вредан допринос у области вишепородичне стамбене архитектуре кроз унапређење методологије која омогућава индентификацију, класификацију и вредновања заједничких простора у оквиру модерничког архитектонског наслеђа 20. века.

Оригиналност докторске дисертације се огледа у начину на који је истраживање приступило анализи привремености у стамбеном простору кроз посматрање заједничких простора у и око вишепородичних стамбених склопова. За разлику од учестале вишегодишње праксе у истраживањима која су се фокусирали на индивидуалне просторе станова у објектима ово истраживање кроз специфичну текстуалну, табеларну и графичку анализу спроводи испитивање општих модела привремености и теоријских поставки кроз значајне студије случаја Новобеоградских блокова (поседују разноврсне типологије и специфична решења заједничких простора).

Посебно се истиче вредност проучавања и презентације градитељског наслеђа друге половине 20. века кроз пример стамбених блокова и вишепородичних одабраних стамбених склопова. Они представљају део заштићене Централне зоне Новог Београда. Заједно с тиме они представљају значајне примере архитектонске Југословенске праксе друге половине 20. века, при чему је у овом истраживању омогућено ново и допуњено читање тих стамбених простора са акцентом на вредности заједничких простора вишепородичних стамбених склопова.

3.2. Осврт на референтну и коришћену литературу

Кандидат је у оквиру докторске дисертације користио релевантну литературу. Литература је актуелна, савремена и релевантна за предмет и циљеве истраживања. Кандидат је правилно реферисао бројне научно-стручне радове и тиме показао висок ниво познавања резултата истраживања присутних у анализираној референтној литератури из области архитектонске теорије, стамбене архитектуре и др. Поред навода других аутора,

кандидат се у наведеној литератури позива и на сопствене научно-истраживачке резултате. Литература је доминантно разврстана у три целине.

Прва се односи на литературу доминантно коришћену у поглављу два и чине је извори који дефинишу привременост кроз различите аспекте у становању, кроз принципе привремености и развоја у оквиру становања у току 20. века и укључује текстове: Schneider, T., & Till, J. (2007). *Flexible housing*, Architectural Press, Heckman, O., Schneider, F., & Zapel, E. (2018). *Floor Plan Manual Housing*. Birkhauser Verlag GmbH, Алфиревић, Ђ., Симоновић Алфиревић, С. (2023). *Принципи конфигурације стамбеног простора*. Институт за архитектуру и урбанизам Србије, Архитектонски факултет, Универзитет у Београду, Baylon, M. (1979a). *Stanovanje* (Kurs-stanovanje 1979-1981). Univerzitet u Beogradu Arhitektonski fakultet, Baylon, M., Aleksić, B., Milenković, B., Borovnica, N., Marušić, D. (1979). *Stanovanje 2*. Institut za arhitekturu i urbanizam Srbije, Deilmann, H., Kirschenmann, J. C., & Pfeiffer, H. (1980). *Wohnungsbau-The Dwelling-L'habitat* (3. Aufl). Krämer, Živković, M. (2017). *Definisanje i primena metode vrednovanja fleksibilnosti prostorne organizacije stana u višeporodičnim stambenim objektima* [Doktorska disertacija]. Univerzitet u Nišu, Građevinsko-Arhitektonski fakultet, Leupen, B. (2006a). Polyvalence, a concept for the sustainable dwelling. *Nordic Journal of Architectural Research*, 19(3), 23–31, Lojanica, M. (1975). Stan se koristi i menja. U *Stanovanje 1* (str. 40–50). Institut za arhitekturu i urbanizam Srbije, Пантовић, К. (2016). *Улога принципа трансформације у развоју пројектантских модела у архитектонском пројектовању* [Докторска дисертација]. Универзитет у Београду, Архитектонски факултет, Teige, K. (2002). *The minimum dwelling =: L'habitation minimum = Die Kleinstwohnung: the housing crisis, housing reform* (E. Dluhosch, Trans.). MIT Press; Graham Foundation for Advanced Studies in the Fine Arts, Hertzberger, H. (2001). *Lessons for students in architecture* (4th edition). 010 Publishers.

Друга се односи на литературу у оквиру поглавља три и везана је за вишепородично становање и заједничке просторе. Литература обухвата секундарне изворе где се истичу као значајни: Ilić, D. (1995). Prostor kao faktor otuđenja ljudi u višespratnim stambenim zgradama. U *Stanovanje iz sadašnjosti ka budućnosti: Iskustva, kontekstura, polazišta, tokovi, razvoj*. Arhitektonski fakultet Univerziteta u Beogradu, Ilić, D. (1988). *Stan i porodica: Organizacija i struktura stana u funkciji intenziviranja socijalnih odnosa u porodicama sa decom* (2. izd). Naučna knjiga, Лојаница, В. (2019). *Архитектонска организација простора: Становање – тематске целине*. Универзитет у Београду – Архитектонски факултет, Strižić, Z. (1956). *O stanovanju: Arhitektonsko projektovanje II deo*. Grafički Zavod Hrvatske, Wassenberg, F. (2018). Beyond an Ugly Appearance: Understanding the Physical Design and Built Environment of Large Housing Estates. In D. B. Hess, T. Tammaru, & M. van Ham (Eds.), *Housing Estates in Europe: Poverty, Ethnic Segregation and Policy Challenges* (1st ed. 2018, pp. 35–56). Springer International Publishing; Imprint: Springer, Per, A., & Mozas, J. (2013). *10 Stories of Collective Housing: Graphical Analysis of Inspiring Masterpieces*. A+ t architecture Publishers, Popović, M., Timotijević, M., Ristović, M. D. (2011). *Istorija privatnog života u Srba: Od srednjeg veka do modernog doba*. Clio, Heckman, O., Schneider, F., & Zapel, E. (2018). *Floor Plan Manual Housing*. Birkhauser Verlag GmbH.

Трећа се односи на поглавља четири и пет и чини је литература везана за архивску грађу и литературу везану за одабране стамбене блокове и вишепородичне стамбене склопове централне зоне Новог Београда. Прикупљање релевантних информација и података је спроведено истраживањем архивске грађе, као и садржаја релевантних периодика из времена када су студије случаја пројектоване и изграђене. За истраживање и анализу студија случаја стамбених блокова Централне зоне Новог Београда литература од значаја је била следећа: примарни извори - Одлука о утврђивању централне зоне Новог Београда за просторно културно-историјску целину (блокови 21, 22, 23, 24, 25 26, 28, 29 и 30) (2021). „Службени гласник РС“, бр. 6/2021, Историјски архив Београда. (од

1963. до 1974.). *ИАБ-22-Техничка документација Блок 21* (кутије 1, 4, 5, 8, 9, 15, 16, 34, 45, 46, 49, 74, 75). Историјски архив Београда, периодика - Прикази појединачних стамбених блокова и конкурсних решења у оквиру часописа из 1975. године „*Arhitektura Urbanizam*“, бр. 74–77, Прикази појединачних стамбених блокова у оквиру часописа „*Izgradnja*“ и то бројеви 7/68 (1968), 5/71 (1971), 7 (1971), 12/73 (1973) и 12/78 (1978), секундарни извори - Благојевић, Љ. (2007). *Нови Београд: Оспорени модернизам*. Завод за уџбенике, Архитектонски факултет, Универзитет у Београд, Завод за заштиту споменика културе града Београда, Blagojević, L. (2014). *Novi Beograd: Reinventing Utopia*. In L. Stanek, C. Schmid, & Á. Moravánszky (Eds.), *Urban revolution now: Henri Lefebvre in social research and architecture* (pp. 301–318). Ashgate Pub, Весковић, И., Јовановић, Ј. (2018). Изградња блокова 21, 22, 23 Централне зоне Новог Београда и њихов значај у оквиру културног наслеђа Београда. *Наслеђе*, 19, стр. 35–51, Glavički, M. (1965). *Dosadašnji razvoj Novog Beograda*. *Arhitektura Urbanizam*, 32, pp. 12–13, Мецанов, Д. (2016). Утицај система префабриковане градње на архитектуру Београда. *Наслеђе*, стр. 17, 97–124., различити досијеи објеката у оквиру Базе Докомомо-а (аутори Јовановић, Весковић и други)

3.3. Опис и адекватност примењених научних метода

У оквиру докторске дисертације „Развој савремених модела привремености у конципирању заједничких простора вишепородичног стамбеног склопа“ кандидата Борјана Бранкова примењен је низ истраживачких метода којима су проверене постављене научне хипотезе. Истраживање докторске дисертације обухвата низ научних метода сазнања и то: историјско-интерпретативни метод, емпиријски метод, метод анализе и синтезе, метод класификације, метод студије случаја, метод компаративне анализе, метод моделовања, метод индукције и дедукције.

Историјско-интерпретативни метод је коришћен у оквиру поглавља два и три и то за сагледавање хронолошког развоја вишепородичног становања у 20. веку (поглавље 2), хронолошког приказа тока промена које су утицале на примену концепта привремености у стамбеној архитектури (поглавље 2) и развоја заједничких простора у вишепородичном стамбеном склопу (поглавље 3).

Емпиријски метод сазнања примењен је у оквиру поглавља два за истраживање међузависности временског периода, околности, карактера промена и принципа привремености, као и за креирање корелације између теоријских постулата, концепата и пројеката који у себи садрже карактеристике привремености.

Метод анализе и класификације примењен је у оквиру поглавља два и три и то код дефинисања и систематизације феномена привремености и принципа привремености, као и модела привремености у пракси стамбене архитектуре у свету и на простору Србије (поглавље 2), као и дефинисања и систематизације типова заједничких простора у вишепородичном стамбеном склопу (поглавље 3).

У процесу прикупљана података коришћен је метод анализе доступне литературе, архивске грађе и пројектне документације. Метод је примењен код анализе одабраних примера добре праксе с аспекта привремености у становању (поглавље 2), као и код прегледа значајних пројеката вишепородичног становања с фокусом на заједничке просторе (поглавље 3). Такође је исти методолошки алат коришћен за прикупљање података и архивске грађе за блокове и објекте на Новом Београду (поглавља 4 и 5).

Метод студије случаја, као и метода посматрања су коришћени код анализе одабраних стамбених блокова и склопова централног дела Новог Београда (поглавље 4).

Метод компаративне анализе је коришћен у оквиру истраживања привремености у стамбеном простору и то за поређење примера добре праксе из света за потребе систематизације модела привремености (поглавље 2). Исти метод примењен је за

поређење карактеристика и примена принципа привремености код студија случаја стамбених блокова и склопова на Новом Београду (поглавље 5).

Метод синтезе је коришћен за систематизацију принципа и модела привремености који су препознати у оквиру компаративних анализа примера добре праксе и студија случаја (поглавља 2 и 5). Такође је овај метод је примењен код формирања смерница за пројектовање заједничких простора с аспектом привремености у вишепородичном становању (поглавље 6).

3.4. Применљивост остварених резултата

Резултати истраживања у докторској дисертацији темеље се на претпоставци да ће послужити научној и стручној пракси. Теоријска примена резултата докторске дисертације се огледа у могућности примене поставки појмовног дефинисања специфичних феномена у оквиру архитектонског и урбанистичког дискурса. Формирани методолошки апарат за идентификовања, дефинисања, класификације и компарације привремености се може користити као методологија за друге феномене и принципе у оквиру архитектуре и урбанизма. Променљивост ове методологије се истиче и у оквиру систематизовања и анализе примера стамбених простора с аспекта одређеног феномена и његових принципа. Такође истраживање омогућава и истиче интерпретативни потенцијал привремености као потенцијал даљих истраживања стамбеног простора.

Истраживање истиче и могућности коришћења сазнања из дисертације као полазне основе за заштиту и обнову појединачних стамбених склопова архитектонског наслеђа и њихових заједничких простора у Србији. Дефинисањем модела привремености (општи и варијације истих) истраживање омогућава примену модела у оквиру даљих анализа и компарације различитих стамбених објеката, али и дефинисања могућности примене привремености на одређеним заједничким просторима у оквиру појединачних стамбених склопова и примени методологије на студијама случаја других стамбених објеката.

Резултати истраживања који обухватају принципе привремености, индикаторе, моделе могу бити полазна база за дефинисање нових пројектантских пракси везаних за заједничке просторе вишепородичних стамбених склопова.

3.5. Оцена достигнутих способности кандидата за самостални научни рад

Кроз израду докторске дисертације под насловом „Развој савремених модела привремености у конципирању заједничких простора вишепородичног стамбеног склопа“ кандидат Борјан Бранков је показао стечену способност самосталног научно-истраживачког рада на високом нивоу и стандарду. Кандидат је на основу адекватно постављене теме, предмета истраживања и оквира, надиоградио и унапредио специфичан интегрални методолошки апарат кроз чију употребу су научне хипотезе проверене и потврђене. Кроз израду ове докторске дисертације кандидат је потврдио владање различитим методама научног истраживања, а посебно оним од значаја за област архитектуре и урбанизма

Кандидат је кроз рад показао способност свеобухватне анализе, синтезе и обраде информација и сазнања, препознавања релевантног проблема, дивергентно мишљење и критичку способност обраде и приказа резултата и интерпретације истих кроз формирање адекватних научних закључака.

На основу увида у целокупан рад изложен у докторској дисертацији, као и на основу научно-истраживачких резултата, Комисија закључује да кандидат Борјан Бранков поседује неопходна знања и способности за успешан самостални научно-истраживачки рад и да ће на тај начин допринети развоју савремене теорије и праксе у образовно-научном пољу техничко-технолошких наука, научној области Архитектура и урбанизам.

4. ОСТВАРЕНИ НАУЧНИ ДОПРИНОС

4.1. Приказ остварених научних доприноса

Резултати до којих је кандидат Борјан Бранков дошао у својој докторској дисертацији имају значајан научни допринос у области архитектуре и урбанизма.

Као најважнији доприноси дисертације могу се издвојити следећи:

- Дефинисање феномена привремености у оквиру стамбене архитектуре;
- Формирање скупа индикатора који се тичу принципа и модела привремености на општем глобалном нивоу;
- Формирање општих модела привремености на основу дефинисаних принципа, индикатора и анализе карактеристичних примера стамбене архитектонске праксе 20. века;
- Дефинисање нивоа и класификације заједничких простора вишепородичних стамбених склопова;
- Истраживање карактеристичних примера архитектонског наслеђа (наслеђе модернизма) Новог Београда с аспекта пројектовања заједничких простора и њихове потенцијалне промене и могућности за унапређење и очување у оквиру различитих типологија вишепородичних склопова;
- Дефинисање специфичних модела привремености који су применљиви на заједничке просторе у оквиру стамбених објеката локалне средине Новог Београда и Србије;
- Резултати истраживања имају научне и апликативне карактеристике, јер су на адекватан начин дефинисали значај и улогу привремености у оквиру заједничких простора у постојећим и планираним стамбеним вишепородичним објектима.

4.2. Критичка анализа резултата истраживања

Остварени резултати представљају иновативан и савремени приступ анализи заједничких простора с аспекта привремености стамбеног простора, посебно на примеру стамбених решења Централне зоне Новог Београда. Комисија истиче да се у докторској дисертацији „Развој савремених модела привремености у конципирању заједничких простора вишепородичног стамбеног склопа“ кандидата Борјана Бранкова примењује више научно заснованих метода истраживања које се надопуњују у различитим фазама рада. Остварени научни доприноси представљају решавање проблема дефинисања и позиционирања привремености у оквиру праксе становања и унапређење постојеће базе научних знања у поређењу са досадашњим публикованим резултатима истраживања из доступне литературе у овој области. У односу на досад публиковане резултате, дефинисан је оригиналан методолошки приступ дефинисања феномена привремености, као и анализе привремености у оквиру заједничких простора стамбених склопова.

Такође, идентификовани су стамбени блокови и стамбени склопови у оквиру студија случаја који су с аспекта архитектонског модерног наслеђа истакнутих вредности, а типолошки су омогућили сагледавање заједничких простора на специфичан начин који омогућава да се то може остварити у другим сличним архитектонским решењима у Србији. Знања, развијена методологија, принципи и модели проистекли из истраживања током израде ове докторске дисертације представљају значајну базу будуће истраживачке пројекте и истраживања из области становања.

4.3. Верификација научних доприноса

Од уписа на докторске академске студије 2015/2016. године, кандидат Борјан Бранков остварио је научни допринос кроз научне радове у часописима и конференцијама. Научни доприноси у сладу с М категоријама:

Рад у националном часопису међународног значаја – М24

Бранков, Б. (2019). Заједнички простори у развоју вишепородичног стамбеног склопа. *Архитектура и урбанизам*, 49, 32–39. <https://doi.org/10.5937/a-u0-22134>

Саопштење међународног скупа штампано у целини – М33

Brankov, V. (2019). Common Areas in Multi-family Housing in Serbia: Case Study of Cerak Vinogradi, Belgrade. In Melinda Benkő (Ed.), *Proceedings of Facing post socialist urban heritage—Doconf2019* (pp. 42–45). Department of Urban Planning and Design, Faculty of Architecture Budapest University of Technology and Economics (BME).

Бранков, Б., & Манић, Б. (2021). Заједнички простори као угрожен сегмент архитектонског стамбеног наслеђа из друге половине 20 века. *Зборник радова: XI Научностручна конференција Градитељско наслеђе и урбанизам*, 94–105.

Brankov, V. (2020). How easy we lost community with the loss of common area? *BETA Competition Timisioara Architecture Biennial (BETA)*. BETA competition Timisioara Architecture Biennial (BETA), Timișoara. <https://raumplan.iaus.ac.rs/handle/123456789/578>

Brankov, V., Nenković-Riznić, M., & Pucar, M. (2020). Residential space as changeable and resilient polygon for future living. In Petar Mitković (Ed.), *Proceedings of 3rd International conference on Urban Planning—ICUP 2020* (pp. 73–79). Faculty of Civil Engineering and Architecture, University of Niš.

Brankov, V. (2024). *Development of contemporary model of temporariness in the conceptualization of common areas in multi-family housing*. Proceedings - Conference for Artistic and Architectural Research - CA²RE, Aarhus School of Architecture, <https://aarhus.ca2re.eu/submissions/brankov-development-of-contemporary-models-of-temporariness-in-the-conceptualization-of-common-areas-in-multi-family-housing?s=s>

Саопштење са скупа националног значаја штампано у целини – М63

Бранков, Б., & Станојевић, А. (2020). Диференцирање употребљивости отворених заједничких простора у вишепородичном становању. *Зборник Међународног научно-стручног скупа 16. Летња школа урбанизма*, 143–152. <https://raumplan.iaus.ac.rs/handle/123456789/547>

5. ЗАКЉУЧАК И ПРЕДЛОГ

На основу прегледа и анализе дисертације „Развој савремених модела привремености у конципирању заједничких простора вишепородичног стамбеног склопа“, кандидата Борјана Бранкова, Комисија констатује да је дисертација написана у складу са одабраном темом, да испуњава научне критеријуме и пружа научни допринос у научној области Архитектура и урбанизам, формирањем методологије за дефинисање принципа и модела привремености с циљем вредновања и унапређења заједничких простора у вишепородичном становању. Комисија констатује да су структура дисертације, проблем и предмет истраживања, примењена научна методологија, научне хипотезе, као и сви елементи обраде, у потпуности у складу са пријавом теме за коју је Универзитет у Београду дао своју сагласност. Утврђује се да дисертација у потпуности задовољава научне критеријуме, како у погледу квалитета и научне аргументације, тако и у погледу остварених резултата, научних доприноса и променљивости добијених резултата на даља истраживања. Као посебну вредност дисертације, Комисија истиче свеобухватност у дефинисању привремености у становању и методологије за одређивање принципа и модела привремености као и темељност кандидата у анализи, проучавању, теренском раду и презентацији истраживања привремености у оквиру заједничких простора у вишепородичном становању у Београду.

На основу искуства које је кандидат стекао током истраживања ове теме, Комисија закључује да кандидат може самостално да се бави различитим темама у области архитектуре и урбанизма, те да је кандидат способан за самостални научно-истраживачки рад.

У складу са наведеним, Комисија предлаже Наставном и научно-уметничком већу Универзитета у Београду – Архитектонског факултета да се докторска дисертација под називом „Развој савремених модела привремености у конципирању заједничких простора вишепородичног стамбеног склопа“, кандидата Борјана Бранкова, мастер инжењера архитектуре, изложи на увид јавности и упуту на коначно усвајање Већу научних области грађевинско-урбанистичких наука Универзитета у Београду.

У Београду, 9. маја 2024. године

КОМИСИЈА:

арх. Владимир Лојаница, председник Комисије,
редовни професор, Универзитет у Београду - Архитектонски факултет

др Верица Крстић, члан Комисије,
доцент, Универзитет у Београду - Архитектонски факултет

др Божидар Манић, члан Комисије,
виши научни сарадник, Институт за архитектуру и урбанизам Србије